

Nem értékelen, nem is gyenge, de értékeit tekintve nagyon is ingadozó Kontra Ferenc kötete. Mintha elsiette volna, akárcsak a *Nagy a sátán birodalma* esetében, a könyv megjelentetését.

BENCE Erika

S Z Í N H Á Z

A KAKTUSZ VIRÁGA

A zenés műfajnak ez a változata, melyet a francia szerzőpár, Pierre Barillet és Jean Pierre Grédy szellemesen mixelt pezsgőjéből az ismert magyar kettős Nadas Gábor (zene) és Szenes Iván (dalszövegek) szolgált fel, huszonöt–harminc évvel ezelőtt volt kedvelt. *Leszállás Párizsban* – Belgrádban mostanság vették elő! – *Monna Marie mosolya*, *Férjvadászat*, *Imádok férjhez menni*, *Lulu* –, hogy azokat említsem, amelyek a Szabadkai Népszínház egykori műsorából hirtelen eszembe jutnak. Közéjük tartozik *A kaktusz virága* is, amelyről már az 1966-os szabadkai bemutató kapcsán megállapítottuk, hogy „buborékkönnyű, ügyesen megírt – remekül fordított –, fordulatos, szellemes vígjáték, amely kizárólag szórakoztatásra készült” és alkalmas, felüdít, de évente egynél többre nincs szükség belőle a műsorban. Igen ám, de a divat nagyon is mulandó, nemcsak az öltözködésben, hanem a színházi műsorban is. S ha valami egyszer elmúlt, az, ugyanúgy, nehezen hozható vissza, aligha újítható fel. Egyszerűen azért, mert változnak a körülmények, mások az elvárások, másféle stílus járja, s mert a közönséggel együtt a színészek idegrendszere is másféle hatásokra érzékeny.

Ilyenkor, ha egy idejétmúlt művecskét kell a műsorpolitika szeszélye folytán felújítani, két lehetőség kínálkozik: vagy rekonstruálni a régit, az elsődlegeset, vagy ironikusan viszonyulni hozzá. Az első út szinte járhatatlan. Egy emberöltővel később színpadra lépő együttes, főleg a teljesen más beállítottságú fiatalok, érthetően képtelenek a pontos rekonstrukcióra. De minek is vállalkoznának erre. A múlthoz való ironikus viszonyulás – ez sem veszélytelen út – könnyen nyegleségbe, pimasz tiszteletlenségbe csúszhat. Ha ezt az utat választják, fölöttébb illik tudni a mértéket, úgy ironizálni, hogy közben az is szórakozzon, s ne érezze magát sértve – ő is néző! –, kigúnyolva, aki megelégedne azzal is, ami felett eljárt nemcsak a színházi, hanem az emberi idő is. Vannak műfajok, a népszínmű, az operett és a zenés vígjáték három évtizeddel ezelőtti változata, mint amilyen ez *A kaktusz virága*, amelyeket ma már csak ilyen „kétszínűn” lehet játszani. Kapja meg mindenki azt, amit igényel, amit elvár.

Úgy, ahogy a békéscsabai vendég, Gergely László irányításával készült újdéki előadás első felvonásának közepétől történik. A kezdeti tapogatózás, bizonytalanság – mi is ez az izé, s hogy kellene játszani? – után, mikor a színészek érezhetően keresik helyüket az előadásban, keresik azt a módot, játéktípust, mellyel a kellemetlen követelményeket támasztó műfajt – zene, tánc, komikum, ami nem kimondottan erősségük – legyőzhetik. Ekkor még határozatlan elképzelés nélkül folyik a játék, s ahogy lenni szokott már-már unatkozni kezdünk. A tömény unalmat kiváltó bosszankodástól szerencsére megment bennünket a felvonás második fele, ekkortól – Vicei Natália és Magyar Attila kettőse

után – már érezni kezdik a követhető, játszható stílust, azt a játékmódot, amely a második részben már magával ragadja a közönséget, s kellemes negyven percet jelent.

Nagyon féltettem a színészeket ettől a számukra nem honos műfajtól, de az előadás sokkal élvezetesebbre sikerült, mint ahogy várható volt.

Ha emlékeim nem csalnak, ezúttal némileg rövidebb a darab, csak annyi maradt belőle, amennyi egy-egy helyzethez feltétlenül szükséges, hogy a benne levő komikum kifejezésre juthasson. Ezeket játssza ki az együttes, főleg a négy főszereplő – Magyar Attila, Vicei Natália, Szilágyi Nándor és Banka Livia –, és teszi a történetet, a szerepeket, a bonyolalmat kiváló stílusérzékkel idézőjelbe. Van rendszere ennek az ironikus színészi véleménynyilvánításnak. Úgyesen, mértékkel, nem öncélúan mókáznak, s így a műfaji rekvizitumok – tánc, ének – sem bosszantóan idélenek, hanem szervesen épülnek be mind a komikus történetbe, mind pedig az előadás stílusába.

Ennek ellenére ebből évadonként harminc év után is egy untig elég.

GEROLD László